

ÖSTERSJÖJUDISKT FORUM • BALTIC JEWISH FORUM

DEN ENDA SVENSKA BISTÅNDSORGANISATION SOM VERKAR
FÖR BEHÖVANDE JUDAR OCH JUDISKT LIV I BALTIKUM
NU HJÄLPER VI OCKSÅ JUDAR I UKRAINA OCH
PÅ FLYKT I ANGRÄNSANDE LÄNDER

Östersjödjudisk **BULLETIN**

NR 1 • 2025

Vinterhjälpen – mat och värme till alla!

Jelena K. är en flitig deltagare i antidemensprojektet "När minnet sviker" i Lettland. Vinterhjälp från ÖJF är också en viktig ingrediens i Jelenas liv.

Foto: Hesed, Riga.

54 år av hjälpverksamhet – hjälp oss att hjälpa

Bidra till Vinterhjälpen och underlätta för de behövande. Se till att de alla får både EAT and HEAT, (mat och värme). Bidrag till projektet med det långa namnet "*Bättre livskvalitet för judiska singelföräldrar med barn med särskilda behov i Estland*" är också väldigt uppskattat.

När minnet sviker ställer Östersjödjudiskt Forum upp och hjälper till. Också din hjälp behövs – vill du vara med?

Annonsera ditt företag i Bulletinen 2025, 6 nummer varav ett nummer endast digitalt. Och glöm inte att betala in medlemsavgiften för 2025.

TACK FÖR DITT STÖD!

Använd vårt
bg 5036 - 6822
eller swisha till
1232138899

Anna Nachman

PÅ 2024 ÅRS LIMMUD lyssnade jag när Noomi Stahl berättade om åren då hon och andra kämpade för Sovjets judar. Många i publiken delade med sig av fina minnen, till exempel Netta Frister Aaron, som nu har skrivit en gästkrönika om sina upplevelser. Läs den!

Läs också mer om ÖJF:s projekt i Estland för singelföräldrar och deras barn, om ukrainska flyktingar och om det delvis digitala demensförebyggande projektet som vi stöttar i Lettland.

Ännu är det mörkt och kallt, men dagarna blir längre och snart kommer våren. För den som har det knapert är det dock många

kalla dagar kvar innan solen värmer.

I år har de baltiska länderna inte bett om hjälp med vaccination då hälsomyndigheterna har ordnat gratis vaccin till de mest behövande.

Vill du hjälpa någon som måste välja mellan att köpa mat eller betala elräkningen, så kan du bidra till det vi har kallat "Eat & Heat". Ingen ska behöva välja mellan att antingen äta sig mätt eller hålla värmen, eller att låta bli att hämta ut livsviktiga mediciner för att elräkningen är hög. Nästa gång du betalar din elräkning, även om den svider, lägg också några kronor på någon annans värmekostnader. Låt oss hjälpas åt att hålla värmen – tillsammans.

/Anna Nachman

Sången som gjorde skillnad

GÄSTKRÖNIKA av **NETTA FRISTER AARON**

Netta Frister Aaron

I MIN UNGDOM var jag mycket aktiv i Stockholms judiska liv. Sommar- och vinterläger med BA (Bnei Akiva), discon med JUF (Judiska ungdomsföreningen), häng på Judiska Centret och somrar på Glämsta.

Första gången på Glämsta var jag åtta år och Morton Narrowe var rabbin. Han berättade att vi skulle lära oss så mycket, och glömma bort så mycket, "men sångerna, dem glömmet ni aldrig!"

Ofta var det jag som höll i gitarren när vi sjöng och spelade tillsammans. En måltid på ett BA-läger bestod av tjuugo procent mat och resten sång. Vi sjöng vid matbordet, vid lägerelden, vi sjöng i synagogan och på stranden.

Vi fick lära om den svåra situation som de sovjetiska judarna levde under på 70-talet, och vi sjöng de sånger som skrivits för dem; Kahol Velavan, Laesh hakvusha. Vi var djupt engagerade och demonstrerade i Kungsträdgården med slagordet "Let my people go". Gospeln fick ny text och en ny innebörd. Vi skrev plakater, klädde oss i randiga fångkläder och åkte i öppen lastbil till sovjetiska ambassaden i Marieberg.

Sovjetunionen vägrade judar tillstånd att emigrera till Israel eller att ens öppet leva judiska liv. Det var farligt för dem att ens yppa att de var judar, de kunde förlora sina arbeten och flera fängslades. Oroligt följde vi deras öden och jag lärde mig

namnen på vissa; Ida Nudel, Yuli Edelstein, Alexander Lerner och Anatoly Sharansky.

Anatoly förvägrades visum till Israel 1973 och blev då en judisk aktivist. 1977 - han var nygift - fängslades han för förräderi och dömdes till tretton års slavarbete.

Vi fortsatte att sjunga och hoppas på deras frihet och att de skulle höra oss eller åtminstone veta att vi fanns någonstans därute och väntade och trodde på dem. Flera av oss reste i största hemlighet till Sovjet med judiska böcker och föremål.

En internationell kampanj för Anatolys frihet leddes av hans fru Avital. Den spreds över världen och fick stöd av höga politiker, rabbiner och judiska organisationer.

Den 11 februari 1986 kom till sist dagen när en fångutväxling ägde rum vid bron Glienicke mellan Öst- och Västtyskland. Anatoly Sharansky var den allra förste politiske fånge som Michail Gorbatsjov släppte. Det gjordes genom ett utbyte mot spioner som var fängslade i väst men som kom från Tjeckoslovakien, Polen, Sovjet och Östtyskland.

Än idag kan jag lätt framkalla de suddiga bilderna från tv:n när han gick över bron, äntligen släppt ur sin fångenskap. Det var mörkt ute, han gick över bron till väst och friheten, klädd i en alldeles för stor överrock och en rejäl rysk pälsmössa.

Det första han sa i intervjun var att han alltid känt omvärldens stöd och att han visste att vi sjöng för hans frihet. Mitt hjärta svällde av stolthet. Vi hade gjort skillnad.

Uppmärksamma egna eller andras högtidsdagar med en insamling till vår hjälpverksamhet. Vi skickar ett fint gåvobevis. Företräna nytta med glädje.

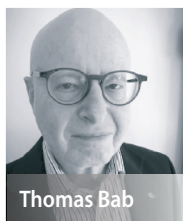
Gåvobevis kan beställas hos oss på ÖJF antingen via telefon **08-664 53 38**, via e-post **b.j.f@telia.com** eller via vår hemsida **www.ostersjojudisktforum.se**

Östersjödjudiskt Forums ”paddor” hjälper när minnet sviker

TEXT: THOMAS BAB

FOTO: HESED, LETTLAND

Thomas Bab

I de två senaste numren av Bulletinen har Anna Nachman och John Gradowski beskrivit en viktig hjälpsats i Lettland som Östersjödjudiskt Forum, med våra bidragsgivares hjälp, engagerat sig i. Projektet, som hjälper demenssjuka till ett bättre liv, har vi kallat ”När minnet sviker”.

FÖR NÄRVARANDE deltar 27 personer i detta projekt, och det har redan betytt mycket för deltagarna.

Sju av dessa äldre är också delaktiga i ett projekt för ensamma och utsatta, handikappade och sjuka som inte – eller mycket sällan – kommer i kontakt med andra människor.

En av flera berörda är Alexander I, 56 år, en ensamstående handikappad man som också har mentala handikapp. Han bor i

en liten by nära staden Jelgava. Tack vare paddan med internetuppkoppling kan han bryta sin isolering och delta i aktiviteter och träffa andra, om än inte i verkliga livet. Det har betytt mycket för honom.

Det är här ”paddorna”, alltså surfplattorna, kommer in i bilden. Totalt 41 personer, den yngste 37 år och den äldste 89 år, med en medelålder på 72 år, deltar i satsningen. Projektet går ut på att med surfplattornas hjälp skapa kontaktytor mellan deltagarna, men också med församlingen i Riga, som med sin YouTube-kanal når ut med ett varierat programutbud.

Församlingen i Riga har på olika sätt hjälpt till att skaffa alla nödvändiga ”paddor” och ÖjF hjälper till med kostnaden för den månatliga internetuppkopplingen som deltagarna inte själva kan bekosta. Det är en liten insats som ger ett stort och betydelsefullt resultat.

Varje uppkoppling kostar 7,5 euro per månad. Hur många månader kan du bjuda på?

Några av deltagarna:

HANNA B, 77 ÅR: Hanna är multisjuk med en cancerdiagnos och muskelproblematik. Hon är mer eller mindre bunden till hemmet.

LEJA F, 68 ÅR: Leja är en kvinna med en muskelsjukdom som gör att hon har svårt att gå. Paddan är för henne det viktigaste verktyget för att ta del av och kommunicera med världen utanför hemmet.

Natan och hans dotter Maria

TEXT: DINA MARKOVICH

FOTO: ALEKSANDER DUSMAN JR.

Dina Markovich

Östersjödjudiskt Forums projekt ”Bättre livskvalitet för judiska singelföräldrar med barn med särskilda behov i Estland” startade 2016 och omfattar vanligtvis ensamstående mammor med barn. Från 2025 ingår även en ensamstående pappa i projektet. Här kommer hans berättelse.

”MARIA OCH JAG har en ganska atypisk historia. I år har jag äntligen skilt mig från Marias mamma. Skilsmässan föregicks av en lång period med gräl och skandaler, och vi kan fortfarande inte flytta isär. Under tiden har vår dotter blivit väldigt distanserad från sin mamma. Marias mamma kommunicerar praktiskt taget inte med henne. Jag gör allt hushållsarbete och alla plikter som är förknippade med Maria.

Jag har alltid varit en del av det judiska livet i Estland och deltagit mycket aktivt i olika aktiviteter som judiska församlingen i Tallinn anordnat. Jag har dock aldrig bett om något för mig själv, men nu har min livssituation förändrats - vi måste överleva.

Jag är pensionär. Min dotter är sju år gammal och helt beroende av mig. Samtidigt kräver min gamla mamma mycket uppmärksamhet, stöd och vård, vilket är förknippat med rejäla utlägg. Just nu kräver situationen att jag ska sälja huset där vi alla - även Marias mamma - bor.

2024 började Maria gå i den judiska skolan, vilket hon tycker mycket om.

Jag är mycket tacksam för all hjälp som Maria har fått från församlingen för att förbereda sig inför skolstarten. Församlingens sociala sektion köpte allt som var nödvändigt för skolan. De hjälpte också till att betala för Marias vistelse på det judiska lägret under höstlovet. Maria får matkuponger och presenter i samband med judiska heldagar och mycket, mycket mer som inte har med pengar att göra.

Den judiska gemenskapen är viktig för oss, och även Maria känner stor tacksamhet för allt stöd vi får. När vi går och handlar mat, gillar hon att berätta för olika butiksbiträden att församlingen har hjälpt henne att betala det hon köper.

Vi är också oerhört tacksamma gentemot Östersjödjudiskt Forum i Sverige för detta viktiga projekt som vi får ta del av!”

Natan och hans dotter Maria.

Från Dnipro till Israel via Chisinau

TEXT: LUDVIG KÖHLER FOTO: IRA ZBOROVSKAJA

Ludvig Köhler

JEVGENIJ KORSUNSKY är en av de tusentals judar i östra Ukraina som har behövt bryta upp från sina hem och fly sedan Rysslands invasion i februari 2022. Han och hans fru Irma kommer från en av de värst drabbade städerna, staden Dnipro i östra Ukraina, och tillvaron var svår redan innan kriget. Jevgenij har levt ett fattigt liv i skuggan av Förintelsen: hans far var en av få överlevande från den lilla shtetletn (ett slags judisk by) Ekaterinopol som förintades under andra världskriget. Fadern hade "turen" att ta värvning i armén och överlevde genom att vara vid fronten. Som fattigpensionär har Jevgenij haft stor nytta av judiska hjälpinsatser i Dnipro. Han och hans fru Irma har två söner, 43 och 35 år, och ett barnbarn, som också heter Jevgenij. Sönerna har deltagit i ungdomsprogrammen för judiska ungdomar. Men

på grund av kriget behöver de som är i stridbar ålder stanna kvar i landet.

Jevgenijs bror lever i Israel. Jevgenijs plan var att de själva också skulle komma till Israel ganska snart. Efter några månader i Chisinau i Moldavien, där det finns ett litet judiskt samhälle där man vet att vända på varenda krona, kunde Irma och Jevgenij slutligen åka till Israel.

Sedan 2022 ingår Moldavien i Östersjödjudiskt Forums verksamhetsområde och Jevgenij är mer än tacksam för all hjälp han har fått, bland annat av ÖjF:s givare, som har gett honom skydd och boende i den moldaviska huvudstaden.

Jevgenij har levt ett fattigt liv i skuggan av Förintelsen: hans far var en av få överlevande från den lilla shtetletn Ekaterinopol som förintades under andra världskriget.

CHANNA OCH HANS KRAITSIK	HJÄLPSAMHETSFÖRBUNDET RODEF CHESED		FAMILJEN NACHMAN	DAFKEDAMERNA
THOMAS BAB KONSULT	BETALD ANNONSPLATS		ALICE OCH FELIX BRAKL	FAMILJEN IRENE OCH THOMAS MORNE
DINELLJOHANSSON	LLM CONSULTING GMBH	TTI SUCCESS INSIGHTS	LUNCHGRABBARNA	
STIFTELSEN CLAS GROSCHINSKY'S MINNESFOND	GUNILLA OCH WERNER GUTERS STIFTELSE	BJÖRKSTÉN KARIN & BENGT	RUT MILCHNER	MARLOW
MIJESI			LISA OCH FIMA SZUGALSKI	COMBINA GROUP AB
	MAXICA	SIMONE NADBORNIK	ELISE OCH JAN-ERIK BLECHER	DIN ANNONS?

Vi har plats för fler stödjare. Från 500 kr/nr. Kontakta vårt kansli.

Besök vår hemsida www.ostersjodjudisktforum.se och följ oss på Facebook: www.facebook.com/balticjewishforum/.

Ansvarig utgivare

Anna Nachman
Östersjödjudiskt Forum
Baltic Jewish Forum
Sweden

Redaktion

Anna Nachman
Thomas Bab
Dina Markovitch
John Gradowski
Rut Milchner
Ludvig Köhler

Adress

Östersjödjudiskt Forum
Box 5053
102 42 Stockholm

Telefon

08-664 53 38

Facebook:

www.facebook.com/balticjewishforum/

E-post & Hemsida

bj.f@telia.com
<http://www.ostersjodjudisktforum.se>

Medlemsavgift 2025

250 kr/år, 80 kr/år för dig under 26.

Bankgiro 5036-6822, SWISH 1232138899

Den ideella föreningen Östersjödjudiskt Forum fokuserar på socialt, medicinskt, materiellt och kulturellt bistånd till behövande judar och judiskt liv i Baltikum, ofta i samarbete med svenska och internationella hjälporganisationer. ÖjF hjälper också judar i Ukraina och på flykt i angränsande länder. Kulturutbyte och andra former av samverkan är en viktig del av verksamheten. Parallellt med detta bekämpas alla former av antisemitism.

ISSN 1403-5685

Citera oss gärna – men ange källan!

Tryck

Katalogia AB, Solna

Omslag:

Jelena K. är en flitig deltagare i antidemensprojektet "När minnet sviker" i Lettland. Vinterhjälp från ÖjF är också en viktig ingrediens i Jelenas liv.

Foto: Heses, Riga.